

Speciile cuibăritoare din coloniile de păsări din Lunca Barcăului

A Berettyó-menti fészecstelepek költőmadarai

A kék vércse (*Falco vespertinus*)
 a végelethatalmas puszták jellemző sólyomfaja, és egyben az első Berettyó-ártér emblematikus madara. Költőterülete Közép-Európától a távolkeletig terjed, így a kárpát-medencei állomány a faj nyugati elterjedésének határa is egyben. Romániában az ország dél-keleti illetve nyugati részén költ, ez utóbbi állomány szoros kapcsolatban áll a magyarországi illetve szerb populációval. A térség egyetlen telepesen költő ragadozómadara, ugyanakkor nem épít saját fészket, fiókái felneveléséhez más madarak fészkeire van szüksége. Ezen okból, illetve lévén telepes madár, többnyire a szintén kolonialis vetési varjak fészkeit választja tojásai lerakásához.
 A költési periódust követően a kék vércsék kóborolnak. Nappal csapatosan vadásznak, az éjszakát több száz vagy akár ezer példány együtt tölti az erre kiválasztott fészkeikben. Egyes éjszakahelyek tradicionálisak, ezekhez a vércsék évről-évre visszajárnak. Mivel a faj hosszútávú vonuló, a vonulás előtti időszakban különösen fontos, hogy a madarak megfelelő fizikai állapotba kerüljenek az őszi vándorút előtt, így az őszi gyülekezési helyek kiváltképp fontosak a madarak túlélésének szempontjából. A kék vércsék délnyugat-afrikai telelőhelyeik felé szeptember-októberben indulnak el, és csak május elején térnek vissza hozzánk. A hím illetve tojó kék vércsék jelentősen különböznek egymástól. A hímek alapszíne kékes-palaszürke, míg a tojók tarka, szürke-narancsbarna-drapp színekben pompáznak. A frissen kikelt fiókákat habféhér pihe borítja, melyet néhány hét alatt csikos tollruha vált.
 A kék vércsék fő táplálékbaszítás a rovarok és rágcsálók (ritkábban gyíkok és békák) alkotják, a vércsék tehát jelentős részt vállalnak a mezőgazdasági kártevők irtásából. Egy nap során minden kék vércse különböző vadászó módszereket mutat be. A rovarokat röptében, a föld felett vagy magasan az égbet el, míg az egereket, pocokkra a vércsék jellemző szitálással, melyeket aztán szárnnyal összecsuksva, zuhanás után kapja el.

Vánturelul de seară (*Falco vespertinus*),

această specie de șoim tipică zonelor de șes, constituie pasărea emblemă a coloniilor de păsări din Lunca Barcăului. Este răspândit din centrul Europei până în Asia, populația din Bazinul Carpatic constituind limita vestică a arealului. La noi trăiește în sud-estul țării respectiv Câmpia de Vest, populație conectată de cele din Ungaria și Serbia.

Este singura pasăre răpitoare din această regiune care cuibărește în colonii. Deoarece nu își face cuib, pentru cuibărit are nevoie de cuiburile altor specii. Din acest motiv, respectiv datorită faptului că vântureii de seară sunt păsări gregare, preferă cuiburile ciorilor de semănătură, care cuibăresc de asemenea în colonii.

La finalul perioadei de cuibărit vântureii de seară hoinăresc. În timpul zilei vânează în stoluri mici, iar pentru înnoptare se adună în pălcuri de arbori câteva sute sau uneori mii de exemplare. Anumite locuri de înnoptare sunt frecventate de vântureii în mod tradițional, an după an. Deoarece specia este una migratoare de cursă lungă, aceste zone de aglomerare joacă un rol deosebit de important în ceea ce privește îmbunătățirea condiției fizice a păsărilor înainte pasajului de toamnă. Vântureii pleacă spre cartierele de iernare din sud-vestul Africii în perioada septembrie-octombrie, revenind pe meleagurile noastre abia în mai.

Masculii și femelele de vânturel de seară sunt foarte diferiți. Pe când masculii prezintă un colorit predominant albastru-cenușiu, penajul femelelor este un amestec de gri-portocaliu-crem. Puii proaspăt eclozați sunt îmbrăcați în puf alb strălucitor, care în câteva săptămâni se transformă într-un penaj vârgat.

Hrana vânturelului de seară constă în special din insecte și șoareci (câteodată șopârle și broaște), contribuind astfel semnificativ la combaterea dăunătorilor agricoli. Analizându-le activitățile zilnice se pot distinge diferite tehnici de vânatoare. Insectele le capturează de obicei din zbor, fie razant deasupra solului, fie la mare înălțime, în timp ce la șoareci vânează într-o manieră tipică pentru vântureii, exercitând un zbor pe loc deasupra prăzii, pe care apoi o capturează prin picaj.

Toate speciile de răpitoare diurne și de noapte din România sunt protejate prin lege!
Româniában az összes nappali és éjjeli ragadozómadár védett!

Vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*),
 potrivit denumirii este specie înrudită cu vânturelul de seară. Deși uneori poate forma colonii răzlețe, specia nu este considerată în mod neapărat una gregară. În fiecare dintre coloniile de cuibărit instalate în arborii plantațiilor de salcâmi din Lunca Barcăului cuibăresc câteva perechi. Pe lângă șoarecarul comun, vânturelul roșu este cea mai comună pasăre răpitoare de zi din Europa. Este larg răspândit în România, ocupând habitatele deschise de la câmpie până în zonele montane. Asemănător vânturelului de seară, de obicei își crește puii în cuiburile părăsite ale speciilor de ciori, în scorburile copacilor, pe stânci, iar în localități deseori pe cadări înalte. Se hrănește mai ales cu șoareci. Este doar parțial migrator, o parte a populației rămânând la noi și peste iarnă.

A vörös vércse (*Falco tinnunculus*)
 nevéből kiténik, hogy a kék vércse közeli rokona. Bár költethet több pár is együtt, nincs telepes madárként számontartva. A Berettyó-menti akácokban fellelhető összes költőtelepen képviselteti magát a gregar. In fiecare dintre coloniile de cuibărit instalate în arborii plantațiilor de salcâmi din Lunca Barcăului cuibăresc câteva perechi. Pe lângă șoarecarul comun, vânturelul roșu este cea mai comună pasăre răpitoare de zi din Europa. Este larg răspândit în România, ocupând habitatele deschise de la câmpie până în zonele montane. Asemănător vânturelului de seară, de obicei își crește puii în cuiburile părăsite ale speciilor de ciori, în scorburile copacilor, pe stânci, iar în localități deseori pe cadări înalte. Se hrănește mai ales cu șoareci. Este doar parțial migrator, o parte a populației rămânând la noi și peste iarnă.

Cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*)
 este o specie gregară atât în perioada de cuibărit cât și în afara acesteia. În colonii pot cuibări de la câteva zeci la până peste o mie de perechi, iar în perioada de migrație și iernare, împreună cu populații vizitatoare din nordul continentului, formează stoluri de ordinul miilor de exemplare. Este relativ comună în regiunile de câmpie din România, mai sporadic în zonele colinare, lipsite din habitatele montane. Fiind omnivor, cioara de semănătură consumă atât hrana de natură vegetală cât și animală. Contrar opiniei generale care o privește ca fiind specie păguboasă agriculturii, cioara de semănătură este preponderent fotositoare în perioada de cuibărit, deoarece își hrănește puii cu diferiți dăunători pentru agricultură, precum viermi, larve, insecte, șoareci.

A vetési varjú (*Corvus frugilegus*)
 főként tömeges jelenlétével hívja fel magára a figyelmet. A fészecstelepeken együtt költő párok száma több tíz vagy akár néhány ezer is lehet, míg vonulásban illetve télen, az északról hozzánk érkező állományokkal egyetemben hatalmas csapatokat alkot. Romániában a síkságon viszonylag gyakori, a dombvidéken ennél jóval ritkább, a hegyvidékekről pedig teljesen hiányzik, mint költőfaj. A vetési varjú mindenevő, étrejében szerepel egyaránt növényi és állati eredetű táplálék is. A köztudattal ellentétben mezőgazdasági szempontból nem kártevő, sőt a kutatások eredményei azt bizonyítják, hogy a költési periódusban kifejezetten hasznosnak számít, hiszen fiókáit nagyrészt a növénytermesztésben károsnak minősülő férgekkel, lárvákkal, rovarokkal, rágcsálókkal eteti.

Pentru mai multe detalii accesați www.milvus.ro, sau contactați-ne prin e-mail (luncabarcaului@milvus.ro) sau prin telefon (0265-264726)!

Fotografii de: Fotók: Fehérvári Péter, Lóki Csaba, Luca Andrei Dehelean, Melissa Ricquier, Nagy Attila, Palatitz Péter, Philip MacKenzie, Pogonyi Ágnes, Solt Szabolcs

Panou realizat de Asociația „Grupul Milvus” în cadrul proiectului „Valea Alceului și Lunca Barcăului, situri Natura 2000 desemnate pentru conservarea vânturelului de seară”, finanțat de MOL România și Fundația pentru Parteneriat. Acest material exprimă exclusiv opinia autorului. Finanțatorii nu pot fi făcuți în nici un fel răspunzători de felul în care se folosesc informațiile cuprinse în acest panou.

Ciuful de pădure (*Asio otus*)
 se numără printre cele mai comune specii de bufnițe de la noi. Poate fi întâlnit din regiunile de șes până în zonele colinare, evită însă pădurile compacte. Cuibărește frecvent în așezări umane, atât în orașe, cât și în mediul rural. Pe creștet poartă mănunchi de pene de forma unor urechiușe, ce îi oferă o specie foarte specifică. Ciuful de pădure este o specie sedentară-parțial migratoare, o parte din păsările ce formează aglomerări pe timp de iarnă fiind vizitatori din țări nordice. De obicei cuibărește în cuiburile abandonate ale ciorilor și cotofenelor, dar ocupă cu plăcere scorburile naturale respectiv cuiburile artificiale. Consumă mai ales șoareci de câmp, pe care le capturează în habitatele de agro-cenoză. Rămășițele de hrană nedigerate (păr, oase) le regurgitează în formă de ingluvii.

Az erdei fülesbagoly (*Asio otus*)
 egyike a nálunk leggyakoribb éjjeli ragadozómadár-fajoknak. A síkságtól a dombvidékig mindenütt előfordul, de az összefüggő erdősegeket kerüli. Egyre gyakoribb fészkelője az emberi településeknél is. A fajta tején fülekre emlékeztető tollpamacsokat visel, melyek igen jellegzetes külsőt kölcsönöznek neki. Életmódját tekintve állandó illetve részleges vonuló, a téli nagadolok csapatokban töltő baglyok egy része északi vendég. Többnyire varjak és szarkák elhagyott fészkeiben költ, de nem veti meg a természetes faodvakat, vagy a kihelyezett mesterséges költőládákat sem. Főleg mezei pocok el, melyekre mezőgazdasági területeken vadászik. A zsákmány meg nem emésztett részeit (szőr, csont) köpetek formájában visszaöklendezi.

